

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ք

Տարեկան գին 4. Պոլսոյ եւ գաւառաց համար 6 մէկիս 3
Վեցամսեայ 3
Մանուկանց տոյր մէկ անգամի համար 2 դրոս է. անկի անգամներու համար սակարկութիւն կը լինի :

Տէր և Տնօրէն Մ. Յ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ

Օ Ր Ա Ք Ի Ր

ԱԶԳԱՅԻՆ ԵՒ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

20 փարս

Պ Ա Յ Մ Ա Ն Ք

Լրագրոյ վերաբերեալ նամակ եւ այլ գրութիւն պէտք է ուղղել Մ. Յ. ՄԷԼԻՔԵԱՆ, Պոլսոյ Այլ ծառայութիւն 20 Տ. Ճիւղէկիտան Է. Ֆէնիկի տարանը :

Խմբագիր Բ. ՊՈԶԱՆՆԱՆ

4. ՊՈԼԻՍ 4 ՀԱՅԵՏԵԱՍՏԱՆԻՐՈՐԴ

ՀԱՅԵՏԵԱՍՏԱՆԻՐՈՐԴ ԲՈՒՆ ԵՒ ՄԱՌԻՍԵԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Թէ և կոթողիկոսական, Պատրիարքական, հանրային կրթական կենդրոց նման անհրաժեշտ լուծման կարօտ կարգ մը կենսական խնդրոց առջեւ, չենք կրնար մեր սուղ էջերն Հաճնոյ ամուսնութեան պէտ անկարելի որ և անտի խնդրոց մը յատկացնել հանապազ, ինչպէս Ղալաթիոյ դիմակաւոր թերթը, սակայն և այնպէս այս վերջնոյն խաբէութեանց ու կեղծաւորութեանց դէմ Հայ հասարակութիւնն զգուշացնելու անհաճանքի պարտականութիւնն, որ դրուած է մեր վրայ, չենք մեր բոլորովին լուրջ այն անպատկառ խաբէութեանց հանդէպ, զորս Արեւելք օր ըստ օրէի հանդէս կը բերէ, միամտաբար կարծելով թէ ամբողջ Հայ հասարակութիւնը կը չենք դանտը և Պալական չարաչար կը սկսայի և ինքզինք միայն կը խաբէ :

Այս խնդրոյ վրայ մեր վերջին տեսութեանն ի վեր, Հաճնոյ առաջնորդական անդադարէն և Կիլիկիոյ Տ. Մկրտիչ կաթողիկոսին կողմէ եկած պաշտօնական հեռագիրք արդէն յերեւան հանած են դիմակաւոր թերթին տեղեկութեանց բուն արժէքն ու գոյնն, և տարապարտուող դայիմակաւոր միտքերը բուժած. սակայն Արեւելք փոխանակ զգաւորանալու ու գէթ առ ամօթոյն լուր, ընդհակառակն իրեն բան գործ բրած է ամեն օր իրարու դէմ աքայող նոր նոր հեռագրեր, ու նամակներ մեծաբեր իւր ընթերցողոց, ջանալով միաժամտաբար հաւատցնել թէ, զրկելով մը դատը (°) կամ հանրային իրաւունք մը (°) կը պաշտպանէ փառք երկնից որ իւր ընթերցողաց մէջ չեն սրկուիր այս տեսակ խաբէութեանց հաւատարմ չափ ծանծաղածիտներ ի մեծ միթարութիւն իրեն. սակայն Հայ կղերին ողջամիտ մասին և Հայ հասարակութեան ուղղադատ և անդիւրահաւան դատուն կողմէ այս օրերս անձամբ և ոչ անձամբ յիշեալ թերթին ուղղեալ անմարտելի յանգիմանութիւնը անշուշտ առաւել կարժեն քան այն հաւատան, զոր միամիտ ունեք գեռ կը յամառին ընթացիկ նոյն թերթին հրատարակութեանց :

Հայրենիք, որչափ կը ներքէ իւր անձուկ ստիճանն, արդէն քննեց այս խնդրոյն զանազան երեւոյթներն և միշտ սա համոզման եկաւ թէ ուրիշ ամեն նկատմաններէ աւելի շահադիտութիւնն է որ կը նախագահէ այս խնդրոյն մէջ, և եթէ անպաւն քննութիւն մը կատարուի, Դրդեաշարեան, Տէպէճեան, Նաղաշեան և վերջապէս

Արեւելք դիւրաւ չպիտի կրնան ազատել իրենց օձիքը. Բանի որ Ղալաթիոյ դիմակաւոր թերթին իւր վերջին թիւերով առիթ կուտայ մեզ այս խնդրոյն վրայ վերստին դրելու, կ'ուզենք այսօր կարեւորագոյն կէտ մ'ի վեր հանել, զորմէ ցարդ լուծ էինք, և որ սակայն ցոյց կուտայ թէ Հաճնոյ առաջնորդ տեղապահին և Տ. Մկրտիչ կաթողիկոսին հեռագրերն, որոց պարունակութիւնը կատկանաւոր չենք թողուլ կը ձգտի Արեւելք, հեռի չեն ճշտարտութեան :

Եւ արդարեւ Առանայէն օգոստ. 6 թուով ուղղեալ և Արեւելքի օգոստ. 18 թուոյն մէջ հրատարակեալ առաջին նոյնպիսի նամակը վերջապէս վերաբերելով, կը տեսնենք թէ Հաճնոյ բուն ամուսնութեան մէջ Վէճ անգամ տեղական կառավարութեան միջամտութիւնը խնդրուել է, սակայն նա չէ ուղեր միջամտել. — առեւօք քննու հաւանք. — այս է այն անխուսելի հարցումն որ կը ներկայանայ ամեն ողջամիտ ընթերցողի մտաց : Այս հարցման պատասխանելէ առաջ, կ'ուզենք յառաջ բերել Արեւելքի պէզայի նամակին այն մասերն, որոց կ'ուզենք ակնարկել :

1. Աղջկան ծնողք չառ ջանք և պաշտօնէն կ'ընեն, սակայն քահանայն և Չորպաճիները անդրդուելի կը մնան իրենց որոշման մէջ : Հօսի ուրեմն դործը կառավարութեան ատենը կ'ընեն (այսինքն կառավարութիւնը գործը կը քննէ), որ խնդիրը կրօնական նկատելով ձեռնամուխ չլինի : 2. Եպիսկոպոսը կը վարանի, սակայն վերջը պէտք եղած տեղէն (ս'ակից. կաթողիկոսէն ըսել կ'ուզէ թէ Չորպաճիներէն) հրահանգ տալով, նոր դրուութեամբ կը պնդէ իւր որոշման վրայ և կը հրամայէ որ օրիորդ Ն. . . պապուի իւր հին նշանածին հետ : Եւսոյք վերստին կառավարութեան կը դիմեն, որ արդիւն այս բանի ամուսնութիւնը, սակայն դարձեալ իրենց կրօնական խնդիր մերժուելով, եպիսկոպոսին կը յղուի : 3. Պատրիարքարանը կը պատասխանէ որ օրիորդ Ն. . . ապա թողուի իւր ուղած երիտասարդին հետ ամուսնանալու : Աղջկան ծնողք արեւմտաբայ մը հետ կառավարութեան կը ներկայացնեն միջամտութիւնը խնդրելով. սակայն այս անգամ եւս խնդիրը կրօնական նկատուելով նոյն եպիսկոպոսին վըրկուի : 4. . . Եպիսկոպոսը կառավարութեան դիմելով կը ըսէ թէ աղջկին երկու տարին ի վեր իւր նախկին նշանածին հետ ամուսնացած է (նիւստ թէ նիւստ) վախճանեալ Յովհաննէս քահանայի մը ձեռքը (պէտք է զիտեալ թէ դաւաճաց մէջ նշանախօսութիւնը կ'օրհնուին ձեռամբ քահանայից) : հետեւապէս

ամուսնացեալ աղջկան մը կրօնապէս (°) արգելեալ է իւր ծնողաց տունը մնալ : կառավարութիւնն այժմ եւս խնդրոյն մէջ թափանցել չուզելով, աւելի պատշաճ կը համարի խեղճ աղջկին ամուսնացեալ նկատելով այդ եպիսկոպոսին յանձնել : 5. Խեղճ աղջկին իւր արդէն և ամեն կողմէ անօգնական տեսնելով ինքզինք, (խեղճ օրիորդ Նարկիս, ինչ մեղք դործած եւ որ ամբողջ Հաճնոյ Հայ ժողովրդեան մէջ բարեկամ մը չեա ունեցած) Բողոքականաց ժողովարանը կ'ապաւտանի, բայց այս միջոցն ալ չկրնար զինքը վերել սպառնալիքով շարժել : Եպիսկոպոսն և երկու դորաւոր Չորպաճիներ 400-450 մարդոց (ս'ըջափ տարբերութիւն) գլուխանցած ժողովարանը կը կոխեն (որպիսի յանդիմութիւն), և աղջկը կ'առնուն կը տանին, հակառակ Բողոքականաց պատուելիին ջանից, որ կառավարութեան օգնութիւնը իրենց թէ աղջկը բողոքական լինելով, ոչ որ իրաւունք ունի զայն յախըտակել (եթէ կ'ուզէ բողոքական լինել, Հաճնոյ բողոքական պատուելիին դիմեցէ, մէկ ակնթարթի մէջ բողոքական կը լինէ զձեզ) : կառավարութիւնն այս անգամ եւս խնդիրը կրօնական նկատելով, կ'որոշէ եպիսկոպոսին յանձնել աղջկը, զոր անմիջապէս կը բանտարկեն քահանայի մը տունը. (արդեօք Պոլսոյ քահանայից տուններն ալ բանտարկ կը դառնուին), 6. Կէս ժամ վերջն, երկու կնոջ օգնութեամբ սենեկէն դուրս կը հանեն պարտեալ և զգեստները բզկտեալ աղջկին, որոյ պատառաւուն հանդերձներուն վրայ արեւն բիծեր կը նշարուին, և զոր անմիջապէս ձեռն մը վրայ դնելով իւր ամուսնոյն տունը կը տանին (կ'երեւի թէ քաղաքն անգամ կարողութիւնը չէր մնացած) : Զմուռնաւք ըսել թէ ի ճանապարհին աղջկը միշտ կ'աղաղակէր. օչեմ ուղեր, չեմ երթար, զիս ծնողացս յանձնեցէր : (Աստ եւ կառավարական միջամտութիւնն հարկ էր, բայց չէ եղած) :

Արդ, երբ վեց անգամ կառավարութեան միջամտութիւնը կը խնդրուի, և նա կը զբանջ ըսելով թէ, խնդիրը կրօնական է, և երբ իշխանութեանց գիտութեամբ և աչքին առջեւ այսպիսի անշուշտ խժժեալական դէպք մը կը պատահի, միթէ տեղական կառավարութիւնն ալ նոյնչափ և աւելի յանցաւոր պէտք չէ նկատուի որչափ եպիսկոպոսն և Հաճնոյ չորպաճիք : Ըստ մեզ Տիկին Նարկիսի հայրն ու հօրեղբայրն ուրիշ բան չեն ըներ, եթէ ոչ տեղական կառավարութեան դէմ կը բողոքեն, և ինչո՞ւ համար Արեւելք իւր պոռոտախօս ձայնը չբարձրացնէր Հաճնոյ քաղաքային իշխանութեանց դէմ, որք

չեն կրնար պատասխանատուութեան պարտի, եթէ իրօք բռնութիւնը գործուած են իրենց աչաց տուելու : Սակայն մարդ միամիտ պէտք է լինի հաւատալու համար թէ, տեղական իշխանութիւնք, առանց զգալու իրենց վրայ ծանրացող պատասխանատուութիւնն աչք գացած են այսպիսի անշուշտ խժժեալութեանց դէմ, և չեն ուղած միջամտել : Եթէ իրօք այսպէս է, հարկու արդարացողիչ պատճառ մը կայ, և այս պատճառն ըստ ամենայն հաւանականութեան ուրիշ բան չէ, եթէ ոչ սակարկութիւն թէ, կառավարութիւնը խնդիրը քննելով և տեսնելով որ օրիորդ Նարկիս Պ. Հայրապետի հետ կ'ուզէ ամուսնանալ, միջադեպ իւր ծնողքն հաճութիւն չեն տար, թոյլ տուած է որ օրիորդն իւր ուղած երիտասարդին հետ ամուսնանայ, և այս ոչ մին օրինաց, այլ և Հայաստանեայց եկեղեցւոյ :

Առանայի դատական քննչին յատենի դատարանին կատարած քննութիւնը բայցարձակապէս կը հաստատէ զայս : Տ. Մկրտիչ կաթողիկոսին հեռագիրն ալ նոյն բանը կ'ըսէ : Բայց Արեւելք չհաւատար, և կ'ուզէ որ հասարակութիւնն ալ չհաւատայ, ուստի իւր ձայնը Գրգեաշարեան երկու եղբայրք ձայնին միացնելով կը դառնայ ու կը դռնէ, որպէս զի Տիկին Նարկիս Առանայ տարուի և հոն հարցաքննուի. սակայն պէտք է գիտեալ որ եթէ Առանայ տղ տարուելով հարցաքննուի, և արդիւնքը նոյն լինի, Արեւելք դարձեալ չպիտի հաւատայ, զի դործին չգար. եթէ Պոլսոյ ալ բերուի և Աղջկին Պատրիարքարանի տուելու հարցաքննուի, և արդիւնքը նոյն լինի, դարձեալ չպիտի հաւատայ, մինչեւ որ Տիկին Նարկիս Արեւելքի տնօրէն ժողովոյ պատկառելի ատենին առջեւ չենք և չհարցաքննուի :

Արեւելք քանիցս յայտարարեց թէ, բանը բաննէն անցած լինելով, դուրս աղջկին այժմ համակերպի իւր արդի վիճակին, թէ և յառաջագոյն բաժանում կը քարոզէր և իւր խեղապատակէն կրկնամուսնութեան նոր և տարօրինակ օրէնք մը կը հանէր : Սակայն յիշեալ լրագրին այս միամիտ յայտարարութիւնն իսկ կը մատնէ թէ, Տիկին Նարկիս արդէն համակերպած է իւր վիճակին, և թէ իւր հաճութեամբն առած է զՀայրապետ. բայց Թոյ հաւատար լինի Արեւելք թէ, եթէ Տիկին Նարկիս այսօր, ամեն մը տարին մը ուղէ բաժնուի Հայրապետին, Կրտսերացի երկրորդ հետամուտը միշտ պարտաւոր է իրեն կին ընդունելու զայն, մինչեւ իսկ եթէ զաւակ մ'ալ յղացած լինի

Հայրապետէն : վայձայն հօր , որ չհղճար իւր անշուքան պատիւը ծաղր ու ծանակ ընել , իւր շահագիտութեան յաղուրդ տալու համար : վայձայն թերթին , որ ընտանիքի մը պատիւը զոհ կուտայ իւր փառասիրութեան , զի Արեւելք ամեն ճիգ կը թափէ , և մինչեւ իսկ սուտ նամակներ կը յօրինէ՝ մաքուր դուրս երևելու համար այն տիղմէն , աւր ընկղմած է , և ուսկից երես ջանացած ժամանակ առաւել խորագրէս կը թաւալի :

Օր մը կը գրէ թէ Տիկին Նարկիս բանտարկուած է Հայրապետի տան մէջ , զորք ամեն հաղորդակցութիւնէ , և ուրիշ օր մ'ալ կը գրէ թէ Տիկին Նարկիս նամակ գրեր է իւր հօրն յԱտանա՝ բայց ասոնց որուն պէտք է հաւատալ , եթէ Նարկիս իրօք բանտարկուած և ամեն հաղորդակցութեան զըրկուած էր , ի նշակէն նամակ գրելու և զրկելու միջոց և միջնորդ գտած է , չենք հասկնար : Հասա ո՞ւր թողունք այն գերադանց իմաստակութիւնն , որով Արեւելք կը վայլի իւր երեքաբթի աւուր թուով : Եւրոպական և Տիգրիսի լրագիրք ընդարձակ հրատարակութիւններ ըրեր և Արեւելքի պաշտպանած գաղտնի : Եւ պաշտպաններ են եղեր : Ո՞վ իմաստակութիւն , որքան յարմար գտեր ես տեղը Արեւելքի մէջ , բայց ամենէ միամիտ ընթերցողն իսկ չհարցուներ թէ այդ եւրոպական և ուսական թերթերն ո՞ւսկից առած են իրենց տեղեկութիւններն , ո՞ւր ստուգած են , ինչէ՞ն գիտեն թէ Հաննոյ մէջ այսպիսի բռնի ամուսնութիւն մը կատարուած է , ոչ ապաքէն այդ ամեն տեղեկութեանց միակ աղբիւրն Արեւելքի ինքն է , և քանի որ այդ բոլոր պատկանասաց սեղանն է , միթէ եւրոպական և Ռուսական լրագրաց հրատարակութիւնք արժէք կ'ունենան , որոց վրայ երես պարծիլ ուրիշ բան չնշանակեր , բայց եթէ իմաստակութիւն :

Սակայն անշուշտ կրօն , իշխանութիւնք անտարբեր չպիտի մնան եկեղեցւոյ , իշխանութեան դէմ ուղղեալ այս անմարտելի նախատանաց դէմ , քաջ գիտնալով թէ Արեւելքի սնորհէն ժողով կոչուածն Լոյսայի և Լուսէրի աշակերտներէ բաղկացեալ է :

ԽԱՌՆ ԼՈՒՐԵՐ

— օ —

Վեհ Սուլթանն իրեն թիկնապահ անուանեց Դերմանացի Սթարիս փաշան , և այս առթիւ Բ. կարգի Մէհմուդէ պատուանշան տուաւ անոր :

— Բիսթով և Բանֆոնէր զօրավարներն , ինչպէս նաև Վոնտըր Կոյոյ փաշան թիկնապահ անուանեցան Վեհ Սուլթանին , և այս առթիւ Նշանը իմթիպարի շքանշանը պիտի ստանան ի մօտոյ :

— Յար տիւ Պոսթոլի խօսքին նայելով , Վեհ Սուլթանն հրաման ըրեր է իւր բոլոր թիկնապահաց , որպէս զի իրենց լուսանկարներէն մէկ մէկ օրինակ յանձնեն , պատկերաց հաւաքածոյ մը (ալպոմ) կազմելու համար :

— Միսախտի Բէժիի արտօնատէր դրամատանց պատուիրակ Պ. Պէրժէ և Պ. Վաթիքիլիս Օսմ. կայսերական Պանքային տնօրէն Պ. Տըվայի հետ երեք օր առաջ ելլալով Կալսիքի համար Պալատն երթալով , այցելութիւն տուին քանի մը բարձրաստիճան պաշտօնատարաց :

— Նախընթաց օրը ծանուցինք

թէ , Ռուսիոյ Չարը կեդրոնական Ասիոյ հաղուարդութեան թուղթներէն հաւաքածոյ մ'ընծայած էր Վեհ Սուլթանին Յիշեալ թուղթը երեք չարթի օրն Օտէսայէն շոգենաւ դրուած լինելով , այսօր մայրաքաղաքս կ'սպասուին :

— Երէկ ծանուցինք թէ , Տանիս մարզայի Գրիսթիան թագաւորին երկրորդ որդի Վալտմար իշխանը մտադիր է այցելել մայրաքաղաքս իշխանը դեկտեմբեր ամսոյ մէջ Կ. Պոլիս պիտի հասնի Ֆիլլա անուն թնդանօթակիր շոգենաւով : Կըսուի թէ Վեհ Սուլթանն այս այցելութիւնն իմանալով , հրաւիրեր է իշխանն ընդունել իւր օգոստափառ առաջնականութիւնը :

— Աւստրիական դեսպանատան Ա. քարտուղար Պրանտի կոմսը խորհրդական անուանեցաւ Գալիէի կոմսին :

— Յունաց Պատրիարքարանի Սինօքը նախընթաց օրն Յովակիմ Գ. Պատրիարքի ընտրութիւնն հետագրաւ ծանոց թուրքոյ բոլոր օրթոթոքս վիճակաց , ինչպէս նաև Օրթոթոքս տէրութեանց , որպիսիք են Ռուսիա , Սերպիա , Յունաստան և ին :

Գեսպանք երէկ իրենց առաջին թարգմանները Ֆէնէրի Պատրիարքարանը զրկելով չնորհաւորեցին նորընտիր Պատրիարքը : Ն. Սրբապետութիւնը քանի մ'օրէն Վեհ Սուլթանին պիտի ներկայանայ հանդիսապէս , և ապա այցելութիւն պիտի տայ Բ. Դրան : Յետ այս ձեւապահութեանց , Կայսերական Պալատն և Բ. Դուռն իրենց պատուիրակները պիտի զրկեն նորընտիր Պատրիարքը չնորհաւորելու համար : Քանի մ'օր վերջն ալ դեսպանք այցելութեան ակտի երթան և Ֆէնէք : Կը կարծուի թէ Ն. Սրբապետութեան ընտրութիւնը վաւերացնող Կայսերական հրամանագիրն այսօր վաղը պիտի ելնէ :

— Նիկիոյ դիպէն և Ատա-Բազարէն եկած վերջին հեռագրաց նայելով , Կեսարիոյ Թղթաբեր կողմէն ուղարկախուժը խտիւ պաշարուած է Օսմ. զօրքերէն և ոստիկաններէն , և շատ չանցած պիտի բռնուի :

— Թայմը լրագրոյ Կ. Պոլսոյ թղթակից Պ. Մաքէնզի Ուալէյս Նոյն լրագրոյ յատուկ թղթակից անուանած է ի կալիթա : Թղթակիցը Հնդկաստանի փոխարքայ Լորտ Տըֆրինի չպիտի ընկերանայ , ինչպէս ծանուցին լրագրքը ոմանք , այլ Հնդկաստան պիտի ուղեւորի յառաջիկայ նոյեմբեր 16ի թղթատարով :

— Տպարանաց վերաբերեալ Կանադայի ծրագիրը քննող Յանձնախումբն երէկ դարձեալ դուժարեցաւ տաղաքական տեսչութեան պաշտօնատան մէջ :

— Առողջապահական խորհուրդէն իւր վերջին նստին մէջ՝ որուն ներկայ կը գտնուէին Օսմ. եօթն նորընտիր անդամք եւս , հարկ չէ տեսեր երկրորդ քարանձինայինքու տեւողութեան պայմանաւորումը :

— Բէժիի ընկերութեան ճիպարի գործարանին ծխախոտ ջարդող մեքենային փոկն երէկ յանկարծ խցուելով , սղող վար ինկաւ և մեքենայի մէջքէն երկու կտոր ըլլաւ :

— Երէկ լրացաւ այն պայմանաւորում , զոր Վիեննա դուռնաւոր չորից պատուիրակաց յանձնաժողովը նշանակած է Բ. Դրան , որպէս զի երկրորդական միացման գծերու շինութեան համար պայմանագիր մը կնքէ կարող ձեռնարկուի մը հետ , և իւր ընտրութիւնը ծանու-

ցանէ Աւստրիոյ , Սերպիոյ և Պոլսոյ զարկոյ : Չգիտենք թէ Բ. Դուռն պատրաստ է այս զեկուցումն ընելու , թէպէտ Հանրօգուտ շինութեանց նախարարութիւնն իւր տեղեկագիրը ներկայած լինի ի մասին Պ. Հիշիկ հակառակարկաց : Աւստրիական դեսպանը վերջին օրերս Բ. Դրան ծանոց այն փափաքը , զոր իւր կառավարութիւնը կը տածէ պայմանագրին համաձայն կարգադրուած տեսնել այս գործն , և հաւանական է որ նախարարաց խորհուրդն , որ երէկ դուժարեցաւ , որոշման մը յանդած է այս խնդրոյ վրայ :

— Վերջին թուրք-Ռուսական պատերազմէն (Ֆրանսիա ուս հրապարակաց տրուելէ հարցմանց խնդրոյ վրայ բանակցութիւնք կը շարունակեն ընդ մէջ Բ. Դրան և Ռուսիոյ դեսպանատան Բ. Դուռը կ'առաջարկէ յառաջիկայ մարտ 11/13ին վճարել յատկացեալ դուժարին 1/3ն , այն է 50,000 ոսկին : Ռուսիոյ դեսպանը դեռ չէ ծանուցած այս առաջարկութիւնն ընդունած լինելը , և Վաթուտիւնը նոյնպէս ուղած է Բ. Դրան իմանալ , թէ ըստ նոր կարգադրութեան , ո՞րք են այն հասոյթներ , որք Ռուսիոյ պատերազմական տուգանաց տարերածինն բացը գոցելու պիտի յատկանան :

— Յունաց պատրիարքական տեղապահ Տ. Աղաթանգեղոս՝ երէկ Դատական գործոց պաշտօնատանն երթալով , Պատրիարքական ընտրութեան տեղեկագիրը Դատական գործոց նախարար Հասան Ֆէհմի փաշայի յանձնեց :

— Արքունի փողերանոցը նախընթաց օրն եւս մէկ միլիոն զուլայի մանք քաւ յանձնեալ Օսմ. կայսերական Պանքային : Ուրիշ մաս մ'ալ յառաջիկայ շաբթու պիտի յանձնուի : Մանք դրամի վերածեալ մէհմուդէն երեսուցական նախարարութեան կը վերաբերին , և ամբողջապէս չըրջաբերութեան պիտի հանուին Մէկ մասը Մուհարրէմի տօնին առթիւ պիտի բաշխուի , որ յառաջիկայ շաբթու մէջ կ'սկսի իրեւ ամանոր իտլամայի Յայտին է թէ այս առթիւ ամեն իսլամ , վեհապետէն սկսեալ մինչեւ դիւրակեաց անձինք , իւր բարեկամաց և շրջակայից դրամական փոքր նուէրներ կ'ընէ :

— Ռուսական դեսպան Պ. տը Նէլիտով միամենայ հրաժեշտ ստացած լինելով 13 օրէն պիտի մեկնի մայրաքաղաքս :

ԱՅԳԱՅԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

Գալ. ժողովն երէկ չկրցաւ առանձին նիստ դուռնալ , բոտ ուրու խառն ժողովոյ նիստն յոյժ երկար տեւեց , ուր 27ի չափ կաբեւոր խնդիրներ տնօրինուեցան : Որոշմանց մէկ մասն հրատարակելի և միւս մասն , ոչ հրատարակելի դատուած են , հրատարակելի մասն այսօր պաշտօնապէս պիտի հաղորդուի մեզ , զոր վաղուան թուով պիտի կրնանք հրատարակել :

Իրադէկ ակմոց մէջ կը կարծուի թէ , Ամեն Սրբազան Պատրիարք Հայրն՝ իւր վատառողջութեան պատճառաւ հրաժարական պիտի զրկէ Աղգային ժողովոյ յառաջիկայ նստին :

Թէ և երէկ Աղգային ժողովոյ Ատենապետին կողմէ մեզ հաղորդուած տեղեկութեան մը վատահեղով ծանուցած էինք թէ , Աղգային ժողովոյ վաղուան նիստն յաջորդութեամբ

բաժ աւուր թողուած է , սա անկախութեամբ թէ , վարչութիւնը մինչեւ ցայն օր Երուսաղիմայ պարտուց խնդրոյն քննութիւնն աւարտելով պիտի կրնայ իւր տեղեկագիրը ներկայել , սակայն կը հաւաստեն մեզ թէ Աղգային ժողովոյ յետագուման շարժառիթը բոլորովին տարբեր խնդիր մ'է , զի յիշեալ պարտուց խնդրոյն քննութիւնն , որ Աղգ. ժողովոյ կողմէ վարչութեան յանձնուած էր , դեռ աւարտելէ հեռի է , կը կարծուի թէ , Պէկեան Բ. Էֆէնտիի երեսփոխանութեան խնդիրը բոլորովին օտար չէ այս շարժառիթին , և « Յառաջգիտական միութիւն » անուամբ կուսակցութեան մը (քողերի) կազմութիւնն և իւր յաճախակի գումարումներն ևս իրենց բաժինն ունեցած են այս յետագուման մէջ , կարեւորագոյն խնդիր մը , զորմէ կանխահայ կը համարին քաջիկ , գուցէ նոյնպէս պատճառ եղած լինի այս յետագուման :

— Ռուսական վերջին թղթաբերով հաւած տեղեկութիւններէ ցաւօք որով իմանանք թէ , Ռուսիոյ կառավարութիւնն յատուկ սուրհանդակով հրամանագիր մը զրկեր է Նշմիւնայ Սինօքին և պահանջեր է որ հոգեւոր դպրոցներն անմիջապէս կառավարութեան յանձնուին : Սինօքն ի նիստ պիտի դուռնալ ուսուցիկ կառավարութեան այս պահանջումը մերժելու տրամադրութեամբ , ինչպէս յառաջագոյն :

— Կը լսեմք թէ , Սամալիոյ երկսեռ վարժարանաց հոգաբարձու Գրիգոր Էֆ. Ղաղարոսեան , իրեն դէմ եղած դանդաւաները տեսնելով , իւրեւր իւր հրաժարական տալ իւր պաշտօնէն :

— Տիկին Մ. Մէղպուրեանի հայր Գէորգ աղա Պատմահեան նախընթաց դիւեր իւր մահկանացուն կընքելով , երէկ յուղարկաւորութեան հանդէսը կատարուեցաւ իւսկիւտարու Ս. Կարապետ եկեղեցւոյն մէջ :

— Երկնից միթիւարութիւնը կը մաղթենք հանգուցելոյն ընտանեաց և զաւակաց :

— Աղգային ժողովոյ գործելու եղանակին վրայ վաղը կարեւոր յօդուած մ'ունենք հրատարակելով :

— Ղալաթիոյ հրաժարեալ թաղ խորհուրդն հետեւեալ բողոքը մտայն երէկ վարչութեան :

Վսեմապետ Ատենապետ Պէյ Գալ. պատկառելի ժողովոյ Աղգ. վարչութեան :

Ղալաթիոյ Թաղ խորհուրդն յորմէ հետէ Աղգ. ժողովոյ որոշումը թաղեցւոյ օրինաւոր բուժարկութեամբ ըսկըսած է ընտրուել , միտ ուղարկել դէմ է ոչ միայն խղճի մտք և ըստ օրինի մատակարարել իւր եկեղեցին և վարժարանն , այլ և ըստ ամենայնի յարգած է պատիւ վարչութեան տնօրէնութիւնը անանց երբէք պաշտօնական մարմնոյ մը պատշաճ եղած ընթացքէն չեղելու :

Սակայն յանտի և այս , եկեղեցւոյն Կալուածոց հոգաբարձութեան ունեցած 100 ոսկուց մի պահանջքն , որ նախորդ Տնտեսական տեսչութեան 1882 օգոստոս 15ի նստին մէջ ընդունուած է նոյն տեսչութեան 1171 թիւ պաշտօնադրով մը վճարուած յանձնարարուած է աւելալ հոգաբարձութիւն , անվճար մընալուն Թաղ խորհուրդը քանի քանի անգամներ պատիւ վարչութեան դիմած և խնդրած էր իւր սոյն վաւերեալ պահանջը վճարել տալ . սակայն դժբաղդաբար ո և է պատասխան չէր ըստացած :

Թաղ խորհուրդն ըստ իւր նուիրաւ

կան պարտականութեան՝ Ս. եկեղեցւոյն բարեօրոշման հետ վաղեմի իրաւասութիւններն եւս պահպանուած առանձին, տեսնելով որ Վալ. հոգաբարձութիւնը կ'ուզէ անձնական վայրեր վերադարձնել եկեղեցւոյն վաղըփներու տուժարներն և համարակ օրինաց անդադու կատարել փէրադ ինքիզաւի գործածողութիւններն, բողոքած է և Տնտեսական խորհրդոյ համաձայն որոշմամբ, միւսիցն եկեղեցւոյ շրջանակին մէջ սոյն տուժարաց գործածութիւնը սահմանուելէն յետոյ Վալ. հոգաբարձութիւնը դարձեալ նոյն թանկադին գրեթէ այլուր վերադարձ լինելուն դէմ թաղ. խորհրդոյս պատիւ. Վարչութեանդ գիւմած, սակայն այս մասին ու է պատասխան կամ անօրինութիւն չէ ստացած :

Այսու հանդերձ շարունակելով հետեւի այն օրինաց որ իրեն առաջնորդունի, թաղ. խորհուրդն պատիւ. Վարչութեանդ ուղարկութեան ներկայած էր նաեւ մի ամենակարեւոր օրինազանցութիւն եւս, այն թէ եկեղեցւոյ սեղանական զինեման կէտիկի մը վրայ խարէն Նորատուեկեան էփէնտիի ապահովողին նոյն իսկ Վալ. հոգաբարձութեան կամ որ նոյն է Նորատուեկեան Յարութիւն էփէնտիի քով իր գլխունի. բայց դժբաղդաբար այս պարագայն եւս կարեւորութիւն չէր վայելած ի պատիւ. Ժողովէդ :

Բայց աստի նկատելով որ Տնտեսական խորհուրդն ինքնին դժուարութեամբ վաւերացուցած է թաղիս Վալ. հոգաբարձութեան համարատուութիւն, մինչդեռ ըստ Ազգ. Ժողովոյ որոշման թաղ. խորհուրդն իբր քօնթօլ նոյն մասնոյ լրաց հսկելու և հետեւապէս անոր համարատուութեանը տեղեկանալու իրաւունք ունէր, խնդրած էր պատիւ. Ժողովէդ. Վալ. հոգաբարձութեան համարատուութեան մի օրինակը խորհրդոյս հաղորդել, բայց այս ևս մնացած է անստատսխանի : Այս կարեւոր խնդրոց, որը Ս. եկեղեցւոյս բարձրագոյն և կենսական շահերը կը կազմեն, պատիւ. Վարչութեանդ ուղարկութեանէն վերապահ ըլլալն և թաղ. խորհրդոյս և իւր նախորդին այդ նկատմամբ պաշտօնագրոց և բերանացի գիտնմանքու ապարդիւն մնալը տեսնելով, կարի յուսահատած էր եկեղեցւոյս և թաղին օգտակար ըլլալէ, սակայն վերջին անգամ եւս խորտակուել պատիւ. Վարչութեանդ այն յուսադրութենէ թէ ընդ վայրէ պիտի կարգադրէ գէթ այն 120 ոսկեղ պահանջն, թաղ. խորհուրդս

յանձն առած էր վերադարձնել իւր պաշտօն և համակերպիլ պատիւ. Ժողովոյ. որոշման և յորդորմանց. սակայն նկատելով որ թաղ. խորհրդոյս բոլոր այդ յայտերն ապարդիւն մնալէ պատ, Վալ. հոգաբարձութեան վարժարանի համար սահմանաւ 25 ոսկեղ ամսական վճարը կը դադարեցնէ ինքնաբերաբար, առանց իսկ պատիւ. Վարչութեանդ արձանդեմութեան, և մանաւանդ. պահանջից անվճար մնալովն իրաւական անձնականութեան եւս կ'ենթարկի, նկատելով որ այսպիսի մտահոգութեամբ չկրնար լրջօրէն ի նկատի առնել և հոգալ այն պէտքերը որք առաւել կամ նուազ գլխաւորական ուսի կը կարօտին, և նկատելով որ այս նկատական և իրաւանց խնդրոց համար պատասխանատու է առաջին թաղեցւոց, թաղ. խորհուրդս իւր հրածեղար մատոյց առ պատիւ. Ժողովէդ, համառօտիւ յիշատակելով այն կէտեր, զորս յառաջագոյն և շարունակաբար ներկայած էր պատիւ. Ժողովէդ :

Այդ, իրաց այս վիճակին առջև ցաւօք տեղեկացու թաղ. խորհուրդս պատիւ. Վարչութեանդ վերջին տնօրէնութեան, որով առանց ուղարկութեան առնելու այն կենսական խնդիրքն, լուծած է իրաւորաբար յանձնագործող մ'ընտրութեամբ, որ առանց թաղեցի անգամաց գործակցութեան, մնացեալը Տնտեսական խորհրդական և Վալուածոց հոգաբարձու անդամք, ձեռն ի դործ արկած են. հետեւապէս պատիւ. Վարչութեանդ ուղարկութեան վրէպած նկատելով սոյն խնդիրներն, պարտ համարեցաք այսու վերադարձնել պատիւ. Ժողովէդ ուղարկութեան և արգարտութեան ներկայել գոյնն, և

Մնալք խորին յարգանքօք
Անդամք հրաժարել թաղ.
Խորհրդոյ Վալ. խորհրդ

Վալուածիս, 5 հոկտ. 84

Առ
Պարոն Ստեփան Գալէմբեարեան
Սամաթիոյ երկսեռ վարժարանաց ներկայ վիճակին նկատմամբ Մ. Կ. Հայկազն ստորագրութեամբ Հայրենիք լրագրոյ 1634 թուով հրատարակեալ յօդուածոյն պատուականութիւնը ամբողջովին հաստատուելու պատրաստ ըլլալնիդ կը յայտնէք նոյն լրագրոյ 1635 թուոյն մէջ հրատարակեալ ձեր մէկ նա. մակաւն :

Ստորագրեալք ծնողք և պաշտպանք սոյն երկսեռ վարժարանները յաճախող մանկանց, կը հրաւիրեմք զձեր յարգութիւնն որ հաճիք յառաջիկայ կիրակիէ ժամ 7 էն մինչ 9 գալ ի ն. վարդուհեան վարժարան և լրագրի մէջ յայտնել ուղած ճշմարտութիւններդ. երեւան բերել ըստ ձեր խոստման, ի ներկայութեան այս առթիւ Ազգ. Կեդր. վարչութեան կողմէն գալիք յատուկ պաշտօնէից որ խնդրուած է Ազգ. վարչութեանէն :

Բաշխոյս եմք որ թաղիս վարժարանաց բարեկարգութեան իբրև նախանձախնդիր և վարկաբող, կը վրեժաք մեր սոյն հրաւերին պատասխանել անձամբ :

(Ստորագրութիւնք մի քանի ծնողաց և պաշտպանաց)

2 հոկտ. 1884
Ի Սամաթիա

ՀԵՌԱԳԻՐ

Այս օրը

Այժմ 14 հոկտ.
Այսօր Օրանի մէջ 6 հոգի մեռան քուէրայէն :

Հանոյ 13 հոկտ.

Յրանաւան զօրքերը, փայլուն յաղթութենէ մը յետոյ, հոկտ. 10 ին զբաւեցին Չինացւոց պատերազմի մեծ բանակներով, որ Լոնդոնի գետին բարձանց վրայ կը դանուէր ի Շիւ :

Չինացիք 3,000 հոգի կորուսին և իրենց սպարապետը սպանելոց մէջ կը գտնուի. մնացեալը Լանկոսթի ուղղութեամբ փախան : Յրանաւցիք 20 մեռեալ և 90 վիրաւոր ունեցան : Չինացւոց այս կատարեալ փախուստը վերջացած համարել կուտայ Չինական արշաւանքն ի թանքին :

Հոսմ 15 հոկտ.

Այսօր Նաբոլիի մէջ 47 և ուրիշ տեղեր 71 հոգի մեռան քուէրայէն :

Հոսմ 14 հոկտ.

Այսօր Նաբոլիի մէջ 54, ճէնովայի մէջ 2 և ուրիշ տեղեր 61 հոգի մեռան քուէրայէն :

Ե. ՏԵՄԻՐՃԻՊՈՇԵԱՆ
«ԳՐԱԿԱՆ ԵՒ ԻՄԱՍՏԱՍԻՐԱԿԱՆ ԵԱՐԺՈՒՄ»
Հրատարակեցաւ Հոկտեմբերի ամս տետրերը :

ՊԱՏԱՍԽԱՆ

« Յայտարար ճշմարտութեան »
Դէմ մեր պատասխանը հիմայ պատաստ է և կը վաճառուի Պահճէ-գարու Նրալմաու Պօղոս աղայի խանութը և մեր բնակարանը ի կէտիկ-փաշա, դին 60 վարայ, դուրս զրկելու բոսթայի ծախքը մեր վրայ ըլլալով :

Սոյն դրքոյկը երեք մասերու բաժնուած է, կը պարունակէ նախ Ռոդր. քականաց մեղի դէմ հրատարակած « Յայտարար ճշմարտութեան » դէմ մեր պատասխանը :

Երկրորդ, Սուրբ գրոց վկայութիւններով ցուցուած է թէ բողոքականութիւնը Գրիստոսի առաքեալներուն քարոզած պարզ քրիստոնէութիւնը չէ :

Երրորդ, մեր (Գրիստոսի աշակերտաց) ընդունած և քարոզած քրիստոնէական վարդապետութիւնները, համառօտիւ :

Աւետարանիչ
Գ. Ն. ԵՒՆԻՆԵՆ

ԴՐԱՄԱԿԱՆ

Վալաթիա, 4 հոկտ.

Ընթացի Արժեւէնոց

Օսմ. Գոնու. դոցուեցաւ	8, 15
» » բացուեցաւ	գ. կ. 8, 14
» » կէս օրին	8, 17
Եգիպտ. միացեալ Օսմ. Ռ.	88, 25
Բուսթիլի երկաթուղի ֆր.	41,
Թրամպէյ Օսմ. Ռ.	285

Ընթացի Դրամոց

Օսմանեան ոսկի	դր. 100
Անգլիական »	» 110 8
Գաղղիական »	» 87 28
Բոլ	» 90 3
Գրիմից	» 51 20
Գաւազն թուղթ	» 8 88
» արծաթ	» 89 55
Մէճիտի տարբ.	» 108
Վեցնոց	» 103 10
Չինացւոց	» 103 10
Մէթալիք	» 98
Թղթաղրամ	» 3000

Պարոնը կատարեալ մարդու պէս կը վարուէր : Շատ քիչ անգամ բացակայ կը գտնուէր : Եւ թէ եւ ծանր էր իրեն իւր հարսին առանձնութեանը հաղորդ լինել, սակայն իւր կատակերդութիւնը մինչեւ վերջը շարունակելու պարտաւոր էր : Եւ եթէ հիմա քանի մը հաճոյքներէ զուրկ կը գտնուէր, առիթը եկած ատեն անոնց տեղը լեցնել գիտէր :

Միշտ Լիւսիի քով նստելով, անոր ընկերակցելով և զանիկա զուարճացնելու ու զուարթացնելու աշխատելով յարգելի տարօրոշումն մը նման կը հոգար դանիկա :

Երբ երիտասարդուհին ու ժամապառ լինելով վիշադ կը յայտնուէր, պարոնը անուշ խօսքերով կը մխիթարէր զանիկա. երբ մարդկողուհին երկիւղ կը յայտնէր, պարոնը մեղմիւ կը յանդիմանէր զանիկա և կը ջանար զօրացնելու :

Սակայն Լիւսի միշտ տխուր և խռովեալ էր :

Չորս եկար ամսէ վերջը նամակ մը ընդունեցաւ իւր ամուսնէն, որուն վրայ իւր վշտերը մեղմացան :

Մարգիլը յաջողակ ճամբորդութենէ մը վերջը Պաթալիա հասած էր :

— Տասն և հինգ օրէն, կըսէր նա, կը յուսամ որ դործերս պիտի վերջանան. այն ատեն ճամբայ պիտի ելնեմ :

Արդ, նամակը երկու ամսէն Գաղղիա հասած էր :

Եթէ մարգիլը տասն և հինգ օր վերջը Պաթալիայէն մեկնած էր, ինչպէս կըսէր ինքը, ըսել է վեց շաբաթ է ի վեր ծովու վրայ կը գտնուէր, և չուտով պիտի հասնէր. անշուշտ մարգիլէն նոր նամակ մ'ալ պիտի ընդունէին, Պաթալիայէն մեկնելը ծանուցանող :

— Բօլ, իմ սիրելի Բօլ, պօռաց Լիւսի լալով, ես քիչ հետդ պիտի գամ :

Մարգիլը տխուրութեամբ գլուխը թօթուեց :

— Անկարելի է, ըստ նա :

Լիւսի յղի էր :

Սակայն երիտասարդ կինը չէր ուզեր ոչ ումեք լսել. Բաժանումը ստորաւ կը պատճառէր անոր, կարծես ապագայ դժբաղդութեանց նախազգացումն ունէր :

Մարգիլին իւր բոլոր ազդեցութիւնն ի դործ դրաւ իւր կինն համոզելու համար : Մարգիլուհին վերջապէս հասկցաւ որ իւր ներկայ վիճակին մէջ անխոհմտութիւն և մինչեւ իսկ վտանգաւոր էր ծովային երկար ճամբորդութիւն մ'ընել, Հինգ կամ վեց ամսուան այս բռնի բաժանումը զոհողութիւն մ'էր, զոր պէտք էր ընել. Արդէն Լիւսի ինքիւնքը պարտաւոր կը համարէր մտածել այն սիրելի մանկան վրայ, զոր իւր արգանդը կը կրէր : Երիտասարդուհին լալէ չգաղղեցաւ, սիրտը կը հատնէր, սակայն միտքը դրած էր համբերել. Մարգիլին խորհուրդները, մայրական զգացումը, որ կսկսէր իւր հոգւոյն մէջ խօսիլ անոր կըզգացնէին թէ իւր ամուսնոյն ուղեկից ըլլալու կարող չէր :

Հոլանտական նաւ մը որ Սօնտի կղզիները տանելու համար վաճառք բարձած էր, Մարսիլիոյ նաւահանդիստն եկած էր :

Մարգիլը Մարսիլիայէն նաւ նստած էր. առաջին անգամ ժամանակ չկորսնցնելու համար միտքը դրաւ օտար նաւ նստիլ :

— Օ՛ն ուրեմն, Լիւսի, ըսաւ նա նորատի կնոջ դայն

ՆՈՐ ՀՐԱՏԱՐԱԿՈՒԹԻՒՆՔ

ՀԱՄԱՌՈՑ

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

Դպրոցաց համար

Հին պատմութիւն Արեւ. ժողովրդոց

Հոգ. Ա.

Երկրորդ տպագրութիւն

Թղթից Կ. Մանուկ

Կը գտնուի ամեն հայ գրականաւաց քով. գին 6 շրուշ:

ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՐԴԱՅԻՆ ՊԱՏՄՈՒԹՅԱՆ

Հեղ. Գ.

ՏՈՔԹ. Տ. Ս. ՓԵՇՏԱՄԱՆԻԱՆ

Բազմակուս Տղթիցը մարդկային պատմութեան և ժողովրդի հիւանդութեան վրայ կը խօսի իւր այլ երկասիրութեան մէջ, որ մաքու թղթի վրայ տպագրուած և բազմաթիւ լուսանկար և փորագրեալ պատկերներով զարդարուած է: Այս գեղեցիկ մատենան, որոյ գինը 35 շրուշ է, կը վաճառուի Պաշտ. Գաֆաթեան գրատունը, Ղաւթի, Յակոբ Արշակ Էֆենտիի թղթավաճառանոցն, և Բերա, Լոբէնց և Քէլլ գրատունը:

ԳՈՐԾԱԿԱՆ

ՀԱՄԱՐԱԿԱՆ ՈՒԹԻՒՆ

ՈՐ ԳՐԱՆԵՒՔ

Մասն Ա. — Տարեք վաճառականութեան. — վաճառականական թղթոց ձեւերն և օրինակներն, ինչպէս են, հաշուեցոյց, զանազան տեսակ տրամակք, վիճակաւ և տպագիր փոխանակագիրք, ընթացիկ-հաշիւք, գեղջի ցուցակք եւլն: — վաճառականական կարեւոր հաշիւք. — Գործողութիւն վաճառականական օրինաւորոց և գրադարանոց. — Մասն Բ. — Տոմարակալութիւն. — Պարզ և կրկնակտոմար, — Բառացոյցակ:

Բ. Տղթից-Բեռ

Ճոնացեալ կարեւոր յաւելուածովք ի պէտս Ազգ. վարժարանաց Ի Ն. ՏԻԻԶԵՆՃԱՆԵ

Կը վաճառուի Պաշտ. կողմը բոլոր հայ գրականաց, Պաշտ. գրառ. Լուրմաճառ Պողոս և Յակոբ աղայից քով և Օսմանեան գրատունը: Կալաթա-Յակոբ Արշակ Էֆենտիի վաճառատունը: Գին կազմեալ օրինակին 25 շրուշ, արծ.

ԿՈՒՆԵՔ-ԻՒԼ-ԼՈՒՂԱՐ

ԲԱՌԱՐԱՆ

ՖԻՆԱՆՍԱՅԻՆ Ի ՌՈՒՐԱՅԻՆ

Աշխատասիրողք

Մէլի-Մէլ Եւ Միւս Եւ Միւս

Պաշտոնեայք Հասարակաց կրթութեան Գրաքննութեան սենեկի

Հրատարակիչ Գրքէն Պաշտ. Գ.

Այս բառարանն, պարունակած արեւմտական և գիտական բառերու ծոխութեամբ, բացատրութեանց յստակութեամբ իւր տեսակին մէջ առաջինը կը համարուի: Այն գործը ցարդ հրատարակուած Ֆրանսերէն-Թուրքերէն բառագրոց վրայ սա առաւելութիւնն ալ ունի որ թուրք տառերով տրուած բացատրութիւններն լատին տառերով եւս նշանակուած են անոր մէջ, մասնաւորապէս ի գիւրութիւն օտարաղղեաց:

Մասնաւոր խնամքով, գեղեցիկ և մաքուր տպագրութեամբ տեսար առ տեսար ի լայն կ'ընծայուի Արամեան տղարանին:

Առաջին հատորն՝ որ երեսուն երկու երեսներով երեսուն և մէկ տետրակներէ բաղկացեալ է՝ տետր առ տետր հրատարակուելէ յետոյ կազմուած կը վաճառուի ի գին 60 դան, արծաթ:

Բ. հատորին 17 բոլոր տետրն եւս հրատարակուած է եւ կը վաճառուի ի գին 2 դան, արծ. իւրաքանչիւրն:

Գ. հատորին 15րդ տետրին հրատարակուած լինելով՝ յաճանորդագրութիւնը փակուած է:

ՏԱՆԸ ՓԱՏԱՐԱՐԱՆԸ

Ի մ

ՀԱՐԻՐ ՀԱՐՑԱՆ ՊԱՏԱՐԱՆԸ

Աշխատասիրողք Միւս Եւ Միւս

Ով որ կ'ուզէ յառաջագիտան, Առեւտրական և Դատաստանական գաղտնեաց անմիջապէս վերահասուրլալ: Թող հաճի սոյն գիրքը ընթեռնուի, որ տան մը համար անհրաժեշտ պիտանի է, և առօրեայ պատահական ամենակարեւոր գործոց և այլոց նկատմամբ հարցումներ կը պարունակէ հանգիստ պատահանիօք:

Կը ծախուի ամեն հայ գրավաճառաց և թղթավաճառ Մ. Չարեհի և Սուրենի Պողոս աղայի քով ի գին 3 շրուշ:

ԳՐԱՎԱՃԱՐ-ԹՂԹԱՎԱՃԱՐ

Յ. ԱՐԱՄԵԱՆ ԵՒ ԲՆԻ

Պատիւ ունին ծանուցանել արգոյ հասարակութեան և բոլոր գրաւաճառաց թէ, միակ աւանդական լինելով Ռ. Յ. Պէրպէրեան Էֆենտիի բոլոր գործոց, գնել փափաքողներն կը հրաւիրուին գլխաւորութեանց վաճառատուն որ ի Պաշտ. Պաշտ. Գրառ. Համարից ճատտեսի թիւ 34:

Ռ. Յ. Պէրպէրեան Էֆ. Գործերը	182
Առաջին Տետրը (միայն 3 օրինակ մնացած)	20
Գաղափարային Տեսութիւն	7 1/2
Հէրման և Տորոթէա թղթավաճառ	40
Հէրման և Տորոթէա կազմեալ	13
Երկու բանախօսութիւնք	5
Ժողովրդեան Չրօսանքներն	4
Երեք Բանախօսութիւն ի մի կազմուած	40

Ա. ՉԱՐԵ

ՀԱՅ ՎԱՃԱՐԱՆԱՆ

ՆԱՍԻՐԱՆԱՆ

Պաշտ. Գրառ. Թանիքի փողոց թիւ 59

ճիղղ դեմ առ. դեմ աղբիւրին

Մ. Հ. Տեօքմէճեանի վաճառատուն մէջ կը գտնուին նայարեղինաց վերաբերեալ ամեն տեսակ ապրանքներ, որպիսիք են, խաչ-վէ՛ սովորական, լաւ եւ ընտրագոյն (Մարթինի. քա). շաքար, թրիւսի, Մարտիկոյ և Հօլանտայի, ալիւալ տեսակ ըսքար, մաշէթներ, դատ, Ֆրանսական բուն Ֆուրնիէ: Այլիւր թարմիւղ, նարոյի և ճէնովայի մաքարոն ու շէհրիյէ. բրինձ՝ Մախսուսէ և Բիզոն առաջին կարգի. անուշեղենի և խմորեղենի յատուկ լաւագոյն ալիւրներ. Բանտոյ եւ Այվալքի ընտիր աճառ. քօլա, ձէթ, քարիւղ (կաղ), ի մի բան, սոյն վաճառատուն մէջ կը ծախուի իւր ամեն տեսակներով լաւագոյնն այն պիտանի բաներու, որք առեւտրական տոյն ճիւղին կը վերաբերին:

Գիները գոհացուցիչ են:

Ա. ՉԱՐԵ ԵՒ ԲՆԻ

ՓՈՒՍԴՐՈՒԹԻՒՆ

Կուքա Լալէի ճամիի դէմ թիւ 15 մի նոր դեղարան բացուած է, ուր դեղագրքեր կը պատրաստուին փութով եւ մանաւոր խնամով, կը գտնուին նաեւ Եւրոպայէ եկած ամեն տեսակ պատրաստ դեղեր հատուկ կամ որ եւ իցէ քանակութեամբ, զորքս նշանաւոր գործարաններէ ուղղակի բերել կուտայ իւր անուան:

Սոյն դեղարանի բացումը յայտ օգտակար ծառայութիւն մ'է հասարակութեան, մանաւանդ նիւթական մեծ շահաբերութիւն ամեն անոնց որք իրենց փնտաւան ճշգրտէս գտնելու համար դատապարտուած են հեռաւոր տեղեր դիմել:

Պատուարժան յաճախողները գնոց չափաւորութեան հետ դեղորեկը ընտրութեամբ գոհացրնելն իրեն սկզբունք ընտրող այն Տ. Աղաճէրտեան դեղարանը, որ երկար տարիներէ ի վեր հոգաւոր եղած է Եֆենտի-ճամի Բաթիկանի դէմ, այս անգամ ամբողջապէս փոխադրուած է Կուքա Լալէի ճամիի դէմ թիւ 15:

Սոյն փոխադրութեան առթիւ Եւրոպայէ բերել տուած է խիտ թարմ հանգային ջրեր, Պորտուի եւ Մարալայի դիւիններ, զանազան ըմպելիք, անուշահոտք, եւ այլն եւ այլն:

Նշանաւոր է միանգամայն սոյն դեղարանը իւր ջիւան իւրի մասնաճիւղով, եւ յիշաւ յաճախողքը զմայլած են ապրանքը ընտրութեան, մաքրութեան եւ գնոց չափաւորութեան:

Յիշեալ դեղարանը միշտ կը յաճախեն ճարտար եւ հոգաւոր բժիշկներ, խնդրուած բժիշկներու համար ալ պէտք է լուր տրուի ժամանակին:

Ղալթիա հանրաժանօթ վաճառական Միւստեան Էֆենտիի որդի Տօթէօր Միւստեան Էֆենտի բարեհաճած է արդէն ուրախօրեք ձրիաբար դարմանել աղբարներն:

Ա. ՉԱՐԵ

Լրագիրս ձեռքէ կը ծախուի նաեւ Պաշտ. Գրառ. Ղալթիա Պողոս և Յակոբ աղայներուն խանութը:

գործիւնք գրիւղով մեկնելու պահուն, սրբէ արցունքները և մտածէ որ քիչ ատենէն մայր պիտի լինի. քիչ ատենէն պիտի վերադառնամ, կը խոստանամ քեզ:

— Օհ, այո, իմ ամենասիրելի Բօյա, չուտ եկուր, քու բացակայութեան երկար ժամեր պիտի համբերմ:

Եւ հէք Լիւսի ուժալմար լինելով սկսաւ հեկեկալ:

— Լեօն, եղբայր իմ, կրկնեց մարգիլը, ախարհի վրայ ամենէն սիրելի անձը ինձի համար Լիւսին է, այս սիրելի գանձը, քեզի կը յանձնեմ:

Պարոնը պարագային յաշմար յուղում ցցունելով, ապստամբ արցունքներ կատարել որ իւր աչքերը թըրջին:

— Եղբայր իմ, պատասխանեց նա յուղեալ ձայնիւ, դուք կրնաք անխուով մեկնիլ. ես իմ քրոջս վրայ պիտի հսկեմ, ինչպէս գորովագին մայր մը կը հսկէ իւր գաւկին վրայ, և անոր պիտի հնազանդիմ ինչպէս հօւտաւարիմ և անձնեւէթ ծառայ մը կը հնազանդի իւր տիրոջ:

Մեկնելու ժամն հասած էր: Անհամար ձիերը կուրքին թուելով թափը կը հատանէին: Մարգիլը Լիւսին գրկէն բաժնուեցաւ և կառքը նետուեցաւ, որ նետի նման խոյացաւ:

Այս պահուն աղաւ մը կնձնի մը գաղթած երկուցաւ և եղբրական ձայն մը հանեց:

Նորաւի կինը սարսուեցաւ և անկարողութիւն տհաճութիւն մը դէպք, իբր թէ բան մը ունէր որ զինքը կը բզկտէր:

Լիւսի նախապաշարեալ էր, ինչպէս են ընդհանրապէս գաղթածիւրք:

Ինչո՞ւ համար այս չարագուշակ թռչունը իւր գլուխուն վրայ կանգնած էր. իրեն այնպէս երեւցաւ որ սեւ թռչունին եղբրական ձայնը գոգաղղութիւն մը կը դուժէր:

Կառքն անհետացած էր և ձայնը այլ ևս չէր ելլեր քարայրատակին վրայ:

Լիւսի երկար հառաչանք մ'արձակեց, աճապարանոր տուն վերադարձաւ և լալու համար իւր սենեակն առանձնացաւ որ համբոյններով ի էր տակաւին:

Հէք Լիւսի շատ անգամ լացաւ. իրեն այնպէս կը թուէր թէ ամեն բան մութ էր շուրջը: Աչաց մէջ վերջուլում կար և սիրտը հառաչանքներ ունէր, որք իւր շրթանց ծալումը կանհետացնէին: Հայ ու մայր վիճակի մէջ պատուահաններու մէջտեղէն տկարութեամբ կը դիտէր անան տերեւներուն թափիլը, և ինչպէս ըսած էր ժամերը կը համբեր: Ահ, ցերեկները և գիշերները սրբան երկայն էին:

Եւ հակառակ իրեն, միշտ կը մոտեցնէր սեւ թռչունին վրայ, որ կնձնիին դադարէ կանգնած էր: Եւ անդադար կը կարծէր լսել անոր ահաբեկ ձայնը, որ տարօրինակ տպաւորութիւն մ'ըրած էր վրան: Չուր տեղը իւր տկարութիւնը կը հեղեղէր և կըսէր ինքնիրեն. « Եղբայր ալ անհեթեթ և ծաղրելի եմ. և ոչինչ կարող էր ջնջել այն գաղափարը թէ անձանթ գոգաղղութիւն մը կը պառնար իրեն »:

Լիւսի այս գոգաղղութեան երթիւղէն էր: Եւ ահա ինչու համար սեւ թռչունին վրայ կը մտածէր միշտ: